

UDK: 050.432:330.1
doi: 10.5937/ekonhor1401001P

UVODNIK

Sveska 1 Volumen 16 Godište 2014 naučnog časopisa *Ekonomski horizonti* sadrži četiri izvorna naučna i jedan pregledni članak, prikaz knjige i najavu međunarodne naučne konferencije.

Označavajući nacionalnu kulturu kao jedan od faktora odabira strategija upravljanja organizacionim promenama, *Nebojša Janićijević*, kroz teorijski utemeljeno istraživanje, generiše osam naučno, društveno i aplikativno relevantnih hipoteza o kauzalnom odnosu između izvesnih tipova nacionalnih kultura i određenih strategija organizacionih promena. Kao ključne dimenzije nacionalne kulture izdvojene su distanca moći i muške vrednosti - ženske vrednosti, a kao bitne strategije organizacionih promena identifikovane su i kritički elaborirane racionalno-empirička, strategija moći, normativno-re-edukativna i kreativna strategija. Na osnovu njihovih različitosti po istim kriterijumima - raspodela moći i orijentisanost na zadatak naspram orijentisanosti na ljude, postavljene su teorijski osnovane hipoteze o odnosima nacionalne kulture i strategija organizacionih promena, čija bi ukupna validnost trebala biti empirijski potvrđena.

U sveobuhvatnom istraživanju uloge brzo rastućih preduzeća (tzv. *gazele*) u unapređivanju privrednog rasta i razvoja, *Katja Crnogaj* i *Karin Širec*, uz pomoć DaBeg index-a, upoređuju 500 najbrže rastućih preduzeća u Sloveniji sa prosekom svih preduzeća u Sloveniji, eksplicitno identifikujući njihov doprinos zapošljavanju i stvaranju dodate vrednosti. Uz pomoć deskriptivne statistike i hi-kvadrat testa, empirijski je potvrđeno da, pre svega, mala i srednja brzo rastuća preduzeća u Sloveniji, u odnosu na prosek svih MSP u Sloveniji, karakteriše veći broj zaposlenih po

preduzeću, zatim, da veličina brzo rastućih preduzeća u Sloveniji utiče na višu stopu zapošljavanja u njima, i, konačno, da u poređenju sa prosekom svih preduzeća u Sloveniji, brzo rastuća preduzeća u Sloveniji ostvaruju veću dodatnu vrednost po zaposlenom. Identifikovani, dragoceni društveno-ekonomski doprinos inovativnih, brzo rastućih preduzeća unapređivanju preduzetništva, ukazuje na neohodnost efektivnih mera vladinih politika usmerenih na podsticanje - na rast i razvoj usmerenog - preduzetništva.

Polazeći od važnosti koncepta relevantnog tržišta za politiku zaštite konkurencije, i izdvajajući dve ključne dimenzije relevantnog tržišta - proizvodnu i geografsku, *Milan Kostić* celovito i kritički preispituje dva moguća načina određivanja granica relevantnog tržišta proizvoda i relevantnog geografskog tržišta. Primenom Testa korelacije cena i Testa fizičkog kretanja dobara (Elziga - Hogarti test) potvrđena je osnovna hipoteza da veleprodajno tržište jestivog ulja u Republici Srbiji (RS) može biti tretirano kao zaokruženo relevantno tržište koje se prostire na teritoriji celokupne RS. Takođe, potvrđeno je da jestivo ulje samostalno konstituiše relevantno tržište proizvoda, a da je relevantno geografsko tržište na kojem se prodaje jestivo ulje teritorija Republike Srbije.

Polazeći od uvida da validna revizija, načelno, kroz smanjenje informacionog rizika prezentovanih finansijskih izveštaja, omogućava sigurnije donošenje investicionih odluka korisnika ovih izveštaja, *Biljana Jovković* bavi se primenom tehnika prikupljanja dokaza u ispitivanju ciljeva revizije u osiguravajućim društvima. Nakon razmatranja izvedenih ciljeva revizije finansijskih izveštaja (postojanje ili dešavanje, potpunost ili kompletnost, prava (vlasništvo) i obaveze, vrednovanje ili alokacija, tačnost, razgraničenje, i prezentacija i obelodanjivanje), istražene su neke od bitnih tehnika prikupljanja dokaza: inspekcija,

posmatranje, ispitivanje i potvrđivanje, računski postupci, i analitički postupci. Uz prezentirana revizorska mišljenja osiguravajućim društvima u Republici Srbiji, za 2011. i 2012, u Radu je potvrđena hipoteza da je primena pojedinih tehnika prikupljanja dokaza determinisana pojedinačnim revizorskim ciljevima, čija je relevantnost različita za pojedine bilansne pozicije kada je klijent osiguravajuće društvo.

Obuhvatajući pet kategorija proizvoda sa nutritivnim i zdravstvenim izjavama, 29 proizvođača i 26 maloprodavaca sa područja šest država Zapadnog Balkana (Republika Srbija, Hrvatska, Slovenija, Makedonija, Crna Gora i Bosna i Hercegovina), *Žaklina Stojanović, Jelena Filipović i Dragan Stojković* nastoje da empirijski utvrde značaj ovih proizvoda na odnosnim tržištima. Korišćenjem tehnike dubinskog intervjua, kvalitativno su analizirani: cene i marže predmetne grupe proizvoda, kanali distribucije, percepcija trendova tražnje, i podsticaji i prepreke budućem razvoju tržišta funkcionalne hrane. Rezultati sprovedenog istraživanja upućuju da se - uz odgovarajući rast životnog standarda stanovništva, edukaciju stanovništva o ulozi hrane u očuvanju zdravlja, menjanje loših navika u ishrani, primerenu državnu politiku i zakonsku regulativu - može očekivati značajnije povećanje prodaje proizvoda sa nutritivnim i zdravstvenim izjavama u srednjem i dugom roku.

Takođe, ova Sveska Časopisa sadrži prikaz *Olivere Janković* monografije: Eiselt, H.A., & C.-L. Sandblom (2007). *Linear Programming and its Applications*. Berlin Heidelberg: Springer-Verlag.

Kao predsednik Programskog odbora međunarodne naučne konferencije: *Contemporary Issues in Economics, Business and Management - EBM 2014*, *Gordana Radosavljević* najavljuje treću Konferenciju, koja će, u organizaciji Ekonomskog fakulteta Univerziteta u Kragujevcu, biti održana u periodu 27-28. novembar 2014. Kao naučni forum razmene ideja, znanja, iskustava povezanih s relevantnim pitanjima, problemima, problemskim situacijama savremene ekonomije, poslovne ekonomije, menadžmenta, Konferencija je namenjena domaćoj i inostranoj naučnoj i stručnoj javnosti.

Prilika je da se u ime Uredništva Časopisa i u svoje ime zahvalim, pre svega, autorima priloga objavljenim u ovoj Svesci Časopisa. Istovremeno, posebnu zahvalnost dugujemo recenzentima na uloženom trudu i konstruktivnim i kritičkim komentarima i uputstvima autorima podnetih rukopisa.

Domaću i inostranu akademsku zajednicu obavestavamo da se *Ekonomski horizonti* od novembra 2013 - uz već postojeće referentne baze naučnih časopisa: EconLit, EBSCO, Cabell's Directories, Index Copernicus, Ulrich Web - indeksiraju i u bazi ProQuest ABI/INFORM.

Glavni i odgovorni urednik
Slavica P. Petrović

Slavica P. Petrović je redovni profesor na Ekonomskom fakultetu Univerziteta u Kragujevcu. Doktorirala je u oblasti poslovne ekonomije i menadžmenta, na Ekonomskom fakultetu Univerziteta u Beogradu. Ključne oblasti njenog naučnog interesovanja i rada su sistemsko mišljenje, sistemske metodologije strukturiranja upravljačkih problemskih situacija, *soft* i kritički *management science*, metodologija naučnog istraživanja.